

RELAȚIA OM-MEDIU ÎN POLITICA SOCIALĂ A COMUNITĂȚII ECONOMICE EUROPENE

Obiectivul primordial al legislației Pieței Comune privind mediul înconjurător este acela de a proteja viața și sănătatea omului și de a asigura, în același timp, păstrarea și utilizarea eficientă a resurselor naturale (apă, aer, sol, faună, floră) atât de importante pentru existența și calitatea vieții umane.

Preocupările datează de la sfârșitul anilor '60, când toate țările membre ale Comunității Economice Europene și-au intensificat eforturile de protejare a mediului înconjurător și, cum cadrul național s-a dovedit a fi insuficient, șefii de state și de guverne au hotărât în octombrie 1972 că numai o politică comunitară în domeniul mediului înconjurător va putea răspunde în mod optim considerentelor de ordin ecologic și economic. În sprijinul acestei opțiuni au stat și cele două rapoarte prezentate în fața Parlamentului European de Comisia pentru Afaceri Sociale și Sănătate Publică, în care, pornind de la realitatea că programele de dezvoltare economică și industrială, la fel ca și urbanizarea antrenează costuri ridicate și neprevăzute, iar existența unor contradicții în reglementările din domeniul poluării apelor și atmosferei din țările comunitare atrag cheltuieli suplimentare ale întreprinderilor industriale pentru punerea în aplicare a măsurilor impuse, se concluzionează că toate acestea au repercusiuni asupra funcționării Pieței Comune și pot influența indirect condițiile concurențiale ale întreprinderilor și deci, implicit, competitivitatea lor.

Tratatul de la Roma din anul 1957 consfințește ca obiectiv al comunității îmbunătățirea nivelului de trai, a condițiilor de muncă și locuit, ceea ce implică și o îmbunătățire a calității mediului înconjurător și stipulează faptul că, țările membre vor contribui împreună la o dezvoltare armonioasă a activității economice, iar de această sarcină nu se vor putea achita fără o gestionare rațională a resurselor. Un argument în plus adus imperativului ca Piața Comună să se exprime într-un singur glas asupra problemelor mediului înconjurător este acela că poluarea nu cunoaște frontiere, iar organizarea și coordonarea în comun a unei cercetări științifice, adeseori costisitoare, are un efect antrenant și permite obținerea unor rezultate mai rapid și în beneficiul tuturor.

Programele Comunității Economice Europene promovate în domeniul protecției mediului înconjurător propun un vast ansamblu de considerații și acțiuni, ce au ca scop final ameliorarea acestuia, primele două programe din anii 1973 și 1977 au fost esențial axate pe găsirea unor soluții imediate la gravele probleme ale poluării optîndu-se în urma rezultatelor obținute spre o politică axată pe prevenire. De aceea, cel de al treilea program, din anul 1983, a marcat adoptarea unei strategii globale și preventive de păstrare a mediului înconjurător și a resurselor. În acest fel lupta împotriva poluării și degradării resurselor rare este mai puțin costisitoare, mai efecace și mai favorabilă dez-

voltării economice atît timp cît imperativele mediului înconjurător sînt luate în considerație de la începutul procesului de concepție și decizie a tuturor acțiunilor economice, privind agricultura, energia, industria, transporturile sau turismul. Mijlocul de realizare a acestor acțiuni preventive îl constituie o directivă europeană, adoptată în 1985, care subordonează autorizarea construirii de mari capacități industriale unui studiu prealabil al incidenței acesteia asupra mediului înconjurător.

Această strategie preventivă, confirmată fiind de practică, a făcut ca cel de al patrulea program în domeniu să considere mediul înconjurător ca un element esențial al întregii politici sociale și economice a Comunității Economice Europene. Noua concepție despre rolul și importanța mediului înconjurător implică o inserție mai activă a politicii din această sferă în celelalte politici comunitare (agrară, industrială, energetică, socială). Fixarea unor norme severe va face industria comunitară mult mai competitivă, reîntărirea protecției mediului înconjurător ducînd la noi investiții, la apariția de noi produse de calitate cu efecte benefice asupra creșterii numărului de locuri de muncă.

Rezultatele finanțării europene în acțiunile de ameliorare a mediului s-au concretizat în realizarea de stații de epurare a apei și îmbunătățirea calității ei, centre de incinerare a deșeurilor menajere, programe de reducere a poluării atmosferice și fonice, epurarea unor râuri și a golfului Mersy din Anglia.

Programele preconizează o mai mare difuzare a informațiilor asupra mediului înconjurător și o posibilitate crescîndă de acces la aceste informații a opiniei publice, considerîndu-se că, cu cît aceasta va fi mai avizată, cu atît va sprijini mai mult eforturile întreprinderilor în favoarea unor măsuri mai riguroase. În acest cadru se înscrie și organizarea Anului pentru Protecția Mediului Înconjurător (martie 1987—martie 1988) la sugestia Consiliului European și susținerea unor acțiuni educative lansate în școlile primare și gimnazii.

Comisia Europeană veghează ca legislația în vigoare la nivelul Pieței Comune să fie corect pusă în aplicare, recurgîndu-se la o largă gamă de măsuri de prevenire și control al poluării, orientate asupra sursei de poluare, revenindu-i totodată sarcina de a examina, în cel mai scurt timp, orice nou proiect legislativ sau reglementare administrativă în domeniul mediului înconjurător din țările membre, astfel încît programele naționale să fie coordonate și armonizate pe baza unei concepții comune pe termen lung.

Pentru ameliorarea calității și cadrului vieții, a mediului ambiant în condițiile prevenirii, reducerii și, în măsura posibilităților, a suprimării poluării de orice gen, programele comunitare conțin directive vizînd protecția apelor de suprafață și submarine, dulci și marine, fixează obiectivele de calitate și limitele poluării aerului cu plumb, bioxid de azot și alte substanțe nocive, proiectîndu-se o strategie globală în ce privește reducerea poluării atmosferice și definindu-se, totodată, și mijloacele de prevenire cele mai eficace pentru poluanții cu riscurile cele mai ridicate. De asemenea, reglementările Comunității Economice Europene determină metodele de măsurare a zgomotului și stabilesc nivelurile poluării sonore pentru automobile, camioane, tractoare, avioane, iar mai nou s-au fixat asemenea limite și pentru aparatele electrice de uz casnic, elicoptere și mijloace de transport pe cale ferată.

Din anul 1981 există o procedură generală de notificare, evaluare și control al substanțelor chimice, iar începînd cu anul 1986 s-a alcătuit un inventar ce numește toate produsele chimice ce se comercializează, Piața Comună limitînd folosirea celor mai multe preparate periculoase și impunînd norme stricte pentru biodegradabilitatea detergenților, precum și pentru clasificarea, ambalarea și etichetarea pesticidelor, solventilor și vopselelor.

În cadrul acestor preocupări se înscrie și protecția împotriva radiațiilor nucleare, realizîndu-se în acest sens numeroase studii privitoare la modalitățile de asigurare a reactoarelor, transportului și păstrării materialelor radioactive.

Conservarea naturii și a resurselor naturale constituie și ea un obiectiv important al politicii Comunității Economice Europene. Un prim program lansat în 1987 s-a preocupat de protecția pădurilor împotriva incendiilor și poluării atmosferice. O altă prioritate a constituit-o protecția solului, căutîndu-se noi soluții împotriva degradării acestuia, atît prin contaminare, cît și prin eroziune sau utilizări improprii.

În ceea ce privește fauna și flora, Piața Comună, care a aderat la convențiile internaționale cu privire la comercializarea speciilor pe cale de dispariție, limitează în anume cazuri vînătoarea și comercializarea și susține financiar proiecte de conservare a mediului natural.

Datorită cantităților mari de deșeuri, circa 2 miliarde tone anual, adeseori poluante sau toxice, din care circa 80% sînt neutilizabile pentru materii prime sau energie, dispozițiile Comunitare în materie vizează controlul eliminării și valorificării acestora, existînd recomandări specifice în ceea ce privește reutilizarea lor (de exemplu pentru folosirea deșeurilor de hîrtie și carton și ambalajelor băuturilor).

Toate aceste realizări în protecția mediului înconjurător ale Pieței Comune au avut la bază și o dinamică activitate de cercetare științifică. Printre temele abordate rețin atenția cîteva: efectele sanitare și ecologice ale poluanților; impactul produselor chimice asupra calității apei, aerului și solului; reciclarea deșeurilor; tehnologiile „curate” (cele puțin poluante, mici consumatoare de materii prime și mici producătoare de deșeuri).

Comunitatea Economică Europeană a aderat la mai multe convenții internaționale privind fauna, flora, aerul, apele, făcînd schimb de informații cu țări din toată lumea și realizînd cercetări comune cu țările lumii a treia, acordîndu-le acestora o atenție deosebită în problemele legate de mediul înconjurător, susținînd financiar sau prin împrumuturi diverse proiecte de luptă împotriva calamităților ca degradarea solului și apei, defrișarea pădurilor tropicale, studiind în același timp modalitățile prin care s-ar putea controla mai bine exportul din țările europene a unor produse poluante către aceste țări.

Patronînd mari campanii de informare, susținînd proiecte și acțiuni și adoptînd noi măsuri legislative, Comunitatea Economică Europeană se preocupă intens, încercînd să mobilizeze atît opinia publică, cît și factorii responsabili în a găsi soluții pentru una dintre cele mai acute probleme ale epocii actuale — protecția mediului înconjurător.